

**TIMANTTISEN
ALUEELLISEN
NUORISO-
VALTUUSTON
RESEPTI**

Suomeen ollaan perustamassa jokaiselle hyvinvointialueelle oma alueellinen nuorisovaltuusto. Tämä on loistava uutinen, sillä alueilla päätetään nuorille ja lapsille tärkeistä palveluista, ja nuorten tulee päästä päättämään itseään koskevista asioista.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry on laatinut tarkistuslistan alueiden valmistelijoille, tuleville aluevaltuutetuille ja viranhaltijoille siitä, miltä ensimmäisen alueellisen nuorisovaltuuston elinkaaren tulisi näyttää. Meillä on pitkä kokemus nuorten osallisuudesta, kunnissa toimivista nuorisovaltuustoista sekä maakunnallisista nuorisovaltuustoista.

Olemme nyt keränneet kaikki oppimme tiiviiksi paketiksi, jota voit vapaasti hyödyntää. Parhainta intoa osallisuuden edistämiseksi!

MITEN ALUEELLINEN NUORISOVALTUUSTO TULISI VALITA?

- Nuorten edustajien tulee olla aidosti nuoria. Alueelliseen nuorisovaltuustoon hakiessaan nuoret ovat 13–18-vuotiaita.
- Sopiva pituus toimikaudelle on 1–2 vuotta.
- Jokaisen kunnan nuorisovaltuustosta valitaan yksi nuori ja yksi varajäsen, joilla on mandaatti edustaa oman kuntansa nuoria.
- Tämän lisäksi valitaan avoimen haun kautta 5–8 nuorta, jotta jokaisella alueen nuorella olisi mahdollisuus lähteä mukaan toimintaan.
- Nuoria tavoitellaan nuorten kielellä, nuorten omissa kanavissa ja paikoissa, kuten nuorisotiloilla ja kouluissa.
- Panostetaan siihen, että valitut nuoret ovat eri ikäisiä sekä erilaisista taustoista. Varmistetaan kielivähemmistöjen edustus monikielisillä alueilla.

MITEN ALUEELLISEN NUORISO- VALTUUSTON TULISI JÄRJESTÄYTYÄ?

- Alueelliselle nuorisovaltuustolle laaditaan aluehallituksen hyväksymä toimintasääntö.
- Nuoret päättävät itse, nuorilta nuorille -periaatteen mukaisesti, miten jakavat roolit ja mihin haluavat vaikuttaa.
- Alueellinen nuorisovaltuusto suunnittelee itselleen vuosikellon tai muun toiminnan tavoitteellisuuteen tähtäävän asiakirjan.
- Järjestetään perehdytystä toimintaan ja tarvittaessa koulutusta kokousasioiden valmisteluun niin, että ne täyttävät hyvän hallinnon vaatimukset.
- Valitaan nuorisovaltuustolle oma yhteyshenkilö tai ohjaaja.
- Luodaan selkeät käytännöt viestinnälle. Sovitaan miten, kenelle ja missä kanavissa ilmoitetaan tapaamisista tai käydään keskustelua.
- Asetetaan kausikohtainen oma budjetti, jolla toiminnasta koituneet kustannukset katetaan.

MITEN KOKOUSTEN TULISI TOIMIA KÄYTÄNNÖSSÄ?

- Nuoret valmistelevat itse esityslistansa, eikä aikuisilla ole oikeus puuttua siihen, mihin nuoret haluavat vaikuttaa.
- Varmistetaan saavutettavat ja esteettömät kokoustilat sekä mahdollisuus osallistua sekä paikan päällä että etäyhteyksin.
- Korvataan matkakulut kokouksiin, hallintosäännön mukainen toimielimille maksettava kokouspalkkio sekä välipalaa kokouksiin.
- Kannustetaan kunnan nuoriso-ohjaajia kyyditsemään nuoria kokouspaikalle, jotta he voivat samalla tavata muissa kunnissa työskenteleviä kollegojaan.
- Tarjotaan kokouksissa aina eväitä.
- Ajoitetaan kokoukset niin, että matkustaminen edestakaisin onnistuu.
- Vaihdellaan kokouspaikkaa eri kuntien välillä.
- Julkaistaan kokousten esityslistat ja pöytäkirjat verkkosivuilla ja nuorten valitsemissa kanavissa avoimuuden takamiseksi.

MITEN NUORISOVALTUUSTON VAIKUTTAMISMAHDOLLISUUDET VARMISTETAAN?

- Rakennetaan alueilla alusta lähtien läpileikkaavasti osallisuuden kannustava ilmapiiri, jossa nuoret ovat automaattisesti tervetulleita päättäviin pöytiin. Nähdään alueelliset nuorisovaltuustot voimavarana ja päätöksiä parantavina toimijoina.
- Tarjotaan alueelliselle nuorisovaltuustolle ajantasainen tieto valmisteilla olevista asioista, joihin voi vielä vaikuttaa.
- Merkitään hallintosääntöön suora aloiteoikeus työryhmissä tai toimielimissä, aluevaltuustossa ja aluehallituksessa.
- Merkitään hallintosääntöön puhe- ja läsnäolo-oikeus työryhmissä ja toimielimissä, aluevaltuustossa ja aluehallituksessa.
- Otetaan ovet auki -mentaliteetti, joka takaa sen, että nuoret pääsevät aina halutessaan lausumaan esityslistan tietystä kohdasta haluamansa.
- Mahdollistetaan alueelliselle nuorisovaltuustolle laajat mahdollisuudet selvittää hyvinvointialueen nuorten mielipiteitä kyselyin.
- Kerätään eri toimielinten toimesta nuorten mielipiteitä lausunnoilla ja työpajoilla jo valmistelun alkuvaiheessa.
- Annetaan perehdytystä aloitteiden, mielipidekirjoitusten ja kannanottojen tekoon.
- Tuodaan alueiden korkeimmat päättäjät ja nuoret yhteen verkostoitumaan.
- Päästetään alueellinen nuorisovaltuusto vaikuttamaan myös muihin heitä koskettaviin alueellisiin ja kuntarajoja ylittäviin teemoihin, kuten kaavoitukseen, ilmastokysymyksiin, liikenteeseen ja koulutukseen.

MITEN VARMISTETAAN TOIMINNAN JATKUVUUS?

- Tuetaan nuorten tekemää viestintää. Se toimii myös ilmaise-
na mainoksena toiminnasta.
- Juhlitaan nuorten saavutuksia näkyvästi.
- Kannustetaan nuoria kehittämään omaa toimintaansa jatku-
vasti, ja otetaan heidät mukaan perehdyttämään uusia toimi-
joita.
- Nuoret kirjoittavat oppimastaan testamentit uusille toimijoil-
le.
- Jos alueellinen nuorisovaltuusto järjestää tapahtumia tai
muita projekteja, osallistetaan työryhmiin ulkopuolisia nuoria,
jotka voisivat myöhemmin kiinnostua alueellisen nuorisoval-
tuuston toiminnasta.